

Ilera seminarium - Långtidsarbetslöshet

Johan Vikström
IFAU och Uppsala Universitet

8 november 2021

Sysselsättning under Coronakrisen

- Kriser slår ofta hårt mot nya på arbetsmarknaden och personer med svag ställning på arbetsmarknaden
  - Nyttillträdande och personer med tidsbegränsade anställningar förlorar jobbet först under en kris
  - Svaga grupper kommer ofta sist tillbaka i arbete när konjunkturläget blir bättre
  - Riskerar att leda till långtidsarbetslöshet och inaktivitet
- Coronakrisen är inget undantag
  - Restriktionerna har slagit extra hårt mot vissa låglönebranscher, exempelvis Hotell och restaurang
  - Korttidsarbete sannolikt bättre skydd för personer som varit anställda en längre tid
  - Högutbildade har ofta bättre möjligheter att jobba hemifrån
- Sysselsättningen har minskat mest bland unga och utrikes födda (SCB)
  - Minskning av tidsbegränsade anställningar, vanligt bland svaga grupper

Unga en grupp att följa framöver

- Sysselsättning har minskat bland unga men många unga klarar sig undan långtidsarbetslöshet trots flera perioder av arbetslöshet
  - Äldre sägs ofta upp från ett jobb där man arbetat under lång tid – svårt att ta sig vidare till ett nytt jobb
  - Unga mer lättroliga på arbetsmarknaden
- Men konjunkturläget är avgörande för ungas arbetsmarknadsinträde
  - Svårt för nya på arbetsmarknaden att etablera sig under en krisen
  - Påverkar sysselsättning och inkomster på lång sikt (ex. Engdahl m.fl. 2019)
- Coronakrisen har påverkat unga extra mycket
  - Många unga i branscher som drabbats hårt – skillnad mot ex. finanskrisen
  - Få lediga jobb och social distansering gör det svårt för nya på arbetsmarknaden
  - Distansundervisning kan ha påverkat utbildningskvaliteten
- Viktigt att följa långtidsarbetslöshet och inaktivitet bland unga framöver

Långtidsarbetslösheten är ojämnt fördelad

- Antalet långtidsarbetslösa har ökat i alla grupper (Af)
- Men vissa grupper har högre risk att fastna i långtidsarbetslöshet (Af)
  - Arbetslösa utan gymnasieutbildning
  - Personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga
  - Personer födda utanför Europa
  - Arbetslösa äldre än 55 år
  - Liknande grupper ofta överrepresenterade bland långtidsarbetslösa
- Långtidsarbetslösheten är hög bland flera svaga grupper
  - Utrikesfödda och flera andra svaga grupper har hög risk att bli arbetslösa, och
  - Står ofta sist i kön till jobben när krisen vänder. Lång kö under en lågkonjunktur

Risk att långtidsarbetslösheten biter sig fast

- Långtidsarbetslöshet kan ha långsiktiga konsekvenser
  - Långtidsarbetslöshet kan medföra inaktuella erfarenheter och utbildning
  - Långtidsarbetslöshet kan vara en dålig signal när man söker ett nytt jobb
  - Få lediga jobb och social distansering kan leda till inaktivitet
- Lärdomar från tidigare kriser visar att (ex. Engdahl & Nybom 2021)
  - Personer som förlorar jobbet har ofta lägre inkomster lång tid efter jobbförlusten
  - Större effekter om man förlorar jobbet i en lågkonjunktur
- Risk att långtidsarbetslösheten biter sig fast när många långtidsarbetslösa har svårt att ta sig tillbaka in på arbetsmarknaden
  - Risk att inaktivitet och arbetslöshet gör att fler personer lämnar arbetskraften
  - Arbetsmarknadspolitik är viktigt. Kan sortera om i kön till lediga jobb!

Strukturomvandling och långtidsarbetslöshet

- Sannolikt att Coronakrisen leder till snabbare strukturomvandling
  - Förstärker pågående trender kring automatisering och digitalisering
  - Nya konsumtionsbeteenden under och efter krisen
- Kan leda till högre långtidsarbetslöshet bland olika grupper när vissa typer av jobb försvinner och andra skapas
  - Arbetslösheten riskerar att bita sig fast bland personer med ”fel” erfarenheter och utbildning
- Nya jobb i låglönebranscher (ex. serviceindustrin) när restriktionerna tas bort.
Kan ge svaga grupper möjligheter framöver